

документознавства та суміжних галузей знань: збірн. наук. пр. Вип. 11. Київ: Четверта хвиля, 2019. С. 17–21.

3. Швецова-Водка Г. Ноокомунологія. Київ: Кондор, 2019. 108 с.

## **ГІБРИДНА МОДЕНЬ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКИХ ЗФПО**

*Олена Посполітак*

*викладач вищої категорії*

*Чернівецький індустріальний фаховий коледж*

*E-mail: [pospolitak.olena@chic.cv.ua](mailto:pospolitak.olena@chic.cv.ua)*

*Фалат Надія Романівна*

*викладач вищої категорії*

*Чернівецький індустріальний фаховий коледж*

*E-mail: [falat.nadiia@chic.cv.ua](mailto:falat.nadiia@chic.cv.ua)*

Взаємозв'язок освітньої системи України з глобальними тенденціями цифровізації є ключовим для сталого і довгострокового розвитку держави, а також для підвищення стійкості освітньої системи та економіки у кризові часи. Наразі головні проблеми української освіти виникають у складному контексті, пов'язаному з російською військовою агресією. Під час війни ці виклики включають нерівномірну адаптацію навчальних закладів до онлайн-формату, обмежений доступ до освіти для вразливих груп у зонах бойових дій, нестачу цифрових освітніх ресурсів для дистанційного навчання, а також відсутність достатніх цифрових навичок і компетенцій серед студентів і викладачів для ефективного проведення онлайн-занять. Деякі питання онлайн-навчання були частково вирішені під час пандемії, але в умовах війни українське суспільство потребує нового підходу до освіти та скоординованих зусиль з боку всіх соціальних інституцій у державному та приватному секторах.

У воєнний час важливо впроваджувати системні заходи для підтримання належного рівня освіти та її відновлення в регіонах, що постраждали, водночас адаптуючи її до вимог динамічного суспільства та цифрової економіки. Серед головних потреб системи освіти є трансформація парадигми навчання, що традиційно базується на запам'ятовуванні та відтворенні інформації, і впровадження нової, гібридної освітньої моделі, яка сприятиме розвитку необхідних навичок і компетенцій у цифровому суспільстві, а також надасть можливість навчання громадянам у зонах бойових дій.

В умовах військової кризи варто переглянути освітню модель, що використовується в Україні, та адаптувати її до потреб учнів і студентів з різних регіонів країни. Така диверсифікація освітнього процесу повинна орієнтуватися на студента, акцентуючи увагу на розвитку навичок, які будуть корисні після завершення навчання. Сюди входять навички критичного мислення, цифрова грамотність, розуміння наукових і соціальних концепцій, а також практичні вміння, такі як робота в команді й комунікація.

Модель освіти, яка відповідає вимогам ХХІ століття та освітнім пріоритетам Європейського Союзу, повинна надавати можливість студентам експериментувати, сприяти індивідуальному підходу до навчання, інтегрувати технології та цифрові ресурси у навчальний процес, а також враховувати індивідуальні темпи засвоєння матеріалу кожним студентом.

У контексті діджиталізації та диверсифікації освіти в Україні важливо підкреслити, що підхід до оцифрування повинен виходити за межі створення лише технічної інфраструктури та пропонувати нове бачення навчального процесу [1]. Це бачення має стимулювати творчість, критичне мислення, індивідуальне навчання і надавати студентам можливість розвивати навички, необхідні для адаптації до швидко змінюваної цифрової економіки.

Для підвищення ефективності освітньої системи України під час війни та в поствоєнний період пропонується впровадження гібридної моделі навчання (змішане навчання). Така модель не тільки відповідає сучасним вимогам щодо розробки актуального освітнього змісту та розширення доступу до якісної освіти, але й є частиною стратегічних пріоритетів Європейського Союзу, спрямованих на розвиток необхідних навичок для майбутнього суспільства та економіки.

Гібридна модель поєднує традиційні методи викладання з цифровими інструментами та ресурсами, де технології не просто доставляють контент, а й допомагають у розвитку нових умінь і навичок. Вони доповнюють взаємодію між викладачами та студентами, дозволяючи краще організувати час завдяки можливості використовувати різні форми дидактичної діяльності (навчання, практика, індивідуальне та командне навчання, самооцінювання тощо) в синхронному або асинхронному режимі [2, с. 03030]. Така гнучкість дозволяє викладачам більше часу приділяти поглибленню знань і розвитку навичок через безпосередню взаємодію з учнями, а студентам – опановувати матеріал у власному темпі, що відповідає їхнім потребам.

Крім того, гібридна освіта стимулює індивідуальний розвиток студентів, надаючи їм можливість і ресурси для самостійного навчання, яке стає невід'ємною частиною освітнього процесу.

На відміну від цього підходу, нинішня модель навчання передбачає виконання кількох дидактичних завдань (навчання, поглиблення, демонстрація, оцінювання) протягом занять. Ця модель не враховує індивідуальні потреби студентів щодо темпу засвоєння матеріалу і не забезпечує пріоритету для окремих видів діяльності, необхідних для кращого розуміння змісту. Крім того, вона не передбачає можливості асинхронного завершення навчального матеріалу.

Відсутність асинхронного навчання призводить до виникнення прогалів між студентами. Без можливості виділення додаткового часу для студентів, які потребують підтримки, ці прогалини можуть посилюватися, що створює труднощі у продовженні навчання і є однією з причин відсіву студентів [3, с. 179].

Ще одним важливим елементом гібридної освіти є забезпечення рівного доступу до якісних освітніх ресурсів для всіх учнів. Успішність певних

дидактичних заходів, таких як викладання окремих тем, значною мірою залежить від попередньої підготовки педагогів. Через це можуть виникати суттєві відмінності навіть у межах одного закладу. У такому контексті ці відмінності можуть створювати несправедливі умови для частини студентів.

У кризових умовах освіта спрямована на цифровізацію навчального процесу та різноманітність методів навчання. Навички, такі як грамотність, адаптивність, аналітичні здібності, критичне мислення, базові знання в STEM, цифрові й комунікативні вміння, є ключовими для конкурентоспроможності молоді та розвитку України [4, с. 801]. Для формування цих важливих навичок в умовах цифрового суспільства та економіки потрібен комплексний і різноманітний підхід до вирішення проблем української освіти.

У контексті швидких глобальних змін, що впливають на суспільства, пріоритетами мають стати забезпечення рівного доступу до якісної освіти та можливостей навчання протягом життя. Зміна ролі викладача в сучасному навчальному процесі вимагає нової підготовки кадрів через курси підвищення кваліфікації, обмін досвідом, розвиток цифрових навичок і доступ до сучасних освітніх ресурсів.

Для успішного впровадження гібридного навчання необхідний доступ до відповідних навчальних ресурсів, таких як майстер-класи чи курси на замовлення (включаючи асинхронні), а також до цифрових інструментів

#### **Список використаних джерел:**

1. Bambuliak A. V., Kuzniak N. B., Lopushniak L. Y., Dmytrenko R. R. Application of simulation technologies and case-method in professional training of future dentists. 2023. URL: <http://dspace.bsmu.edu.ua/handle/123456789/23901>
2. Bondarenko E., Khoronko L. Innovative practice in the training of future doctors. In *BIO Web of Conferences*. 2024. Vol. 84. P. 03030. URL: <https://doi.org/10.1051/bioconf/20248403030>
3. Filippova L.V. Interrelation of chemical scientific branches with chemical disciplines. International scientific and practical conference. *"Pedagogy and psychology in the modern World: The art of Teaching and learning"* . 2021. Vol. 2. P. 177-180. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-106>
4. Hamouche S. Human resource management and the COVID-19 crisis: Implications, challenges, opportunities, and future organizational directions. *Journal of Management & Organization*. 2023. 29.5. P. 799-814. URL: <https://doi.org/10.1017/jmo.2021.15>